

KOMISIJA

ODLOČBA KOMISIJE

z dne 30. marca 2004

o programu pomoči, ki ga je Združeno kraljestvo uvedlo v korist gibraltarskih kvalificiranih podjetij

(notificirana pod dokumentarno številko K(2004) 928)

(Besedilo v angleškem jeziku je edino verodostojno)

(Besedilo velja za EGP)

(2005/77/ES)

KOMISIJA EVROPSKIH SKUPNOSTI JE –

ob upoštevanju Pogodbe o ustanovitvi Evropske skupnosti, zlasti prvega pododstavka člena 88(2) te Pogodbe,

ob upoštevanju Sporazuma o Evropskem gospodarskem prostoru, zlasti člena 62(1)(a) tega Sporazuma,

ob pozivu zainteresiranim strankam, da predložijo svoje pripombe v skladu z določbami, navedenimi zgoraj⁽¹⁾, in ob upoštevanju njihovih pripomb,

ob upoštevanju naslednjega,

tarskih kvalificiranih podjetij. Združeno kraljestvo je odgovorilo s pismom z dne 22. julija 1999. Komisija je 23. maja 2000 zahtevala dodatne podatke, opomin pa je poslala 28. junija 2000. Združeno kraljestvo je odgovorilo 3. julija 2000. S pismom z dne 12. septembra 2000 je Združeno kraljestvo predložilo podatke o režimu izvzetih podjetij (A/37430). Na srečanju med Združenim kraljestvom in gibraltarskimi oblastmi, ki je potekalo 19. oktobra 2000, so razpravljali o gibraltarski eksteritorialni davčni shemi, o režimu kvalificiranih podjetij in o režimu izvzetih podjetij. Dodatne podatke v zvezi z odgovori na vprašanja, zastavljena na tem srečanju, je Združeno kraljestvo predložilo 8. januarja 2001 (A/30254).

- (2) Komisija je s pismom z dne 11. julija 2001 (D/289757) obvestila Združeno kraljestvo o svoji odločitvi za sprožitev postopka, določenega v členu 88(2) Pogodbe ES, v zvezi z gibraltarskim režimom kvalificiranih podjetij. Po podaljšanju enomesečnega roka je Združeno kraljestvo odgovorilo s pismom z dne 21. septembra 2001 (A/37407).

I. POSTOPEK

- (1) S pismom z dne 12. februarja 1999 (D/50716) je Komisija pozvala Združeno kraljestvo, da naj priskrbi podatke o številnih davčnih ukrepih, vključno z režimom gibraltarskih kvalificiranih podjetij.

- (3) Gibraltarska vlada je z zahtevo, ki jo je 7. septembra 2001 predložila v sodno pisarno sodišča prve stopnje Evropskih skupnosti, vložila tožbo za razveljavitev Odločbe SG(2001) D/289755 o sprožitvi uradnega

⁽¹⁾ UL C 26, 30.1.2002, str. 9.

- postopka preiskave gibraltarskega režima kvalificiranih podjetij; tožba je bila registrirana kot primer T-207/01. Gibraltarska vlada je isti dan vložila nadaljnje zahteve za sprejem začasnih ukrepov v zvezi z začasno odložitvijo Odločbe SG(2001) D/289755 o sprožitvi uradnega postopka preiskave in o preprečitvi njene objave s strani Komisije (primer T-207/01 R). Predsednik sodišča prve stopnje je z nalogom z dne 19. decembra 2001 zavrnil zahtevo za začasne ukrepe⁽²⁾. Sodišče prve stopnje je s sodbo z dne 30. aprila 2002 zavrnilo zahtevo za razveljavitev Odločbe⁽³⁾.
- (4) Komisija je 21. novembra 2001 zaprosila za podatke v zvezi z davčno stopnjo, ki velja za kvalificirana podjetja. Ker ni dobila nobenega odgovora, je Komisija 21. marca 2002 izdala uraden opomin (D/51275). Združeno kraljestvo je odgovorilo 10. aprila 2002 (A/32681). Komisija je 28. oktobra 2002 (D/56088) zaprosila za dodatna pojasnila. Združeno kraljestvo je odgovorilo 11. novembra 2002 (A/38454), v pismu z dne 13. decembra 2002 (A/39209) pa je poslalo dodatne pripombe.
- (5) Odločba Komisije o sprožitvi uradnega postopka preiskave je bila objavljena v *Uradnem listu Evropskih skupnosti*, hkrati pa je Komisija povabila vse zainteresirane stranke, da predložijo svoje pripombe⁽⁴⁾. V pismih z dne 27. februarja 2002 (A/31518) in 28. februarja 2002 (A/31557) so bile prejete pripombe, ki so jih posredovali podjetje Charles A. Gomez & Co Barristers and Acting Solicitors in gibraltarska vlada. Te pripombe so bile posredovane Združenemu kraljestvu, ki je odgovorilo s pismom z dne 25. aprila 2002 (A/33257).
- v skladu z odlokom o podjetjih mora biti registrirano v Gibraltarju,
 - imeti mora vplačani osnovni kapital v višini 1 000 GBP (ali ustrezno protivrednost v tuji valuti),
 - pri gibraltarski vladi mora položiti 1 000 GBP kot jamstvo za prihodnje davke,
 - plačati mora pristojbino v višini 250 GBP za potrdilo o kvalificiranem podjetju,
 - noben Gibraltarec ali prebivalec Gibraltarja ne sme imeti pravice do uporabe delnic v podjetju,
 - ne sme imeti registriranih delnic zunaj Gibraltarja, prav tako pa mora biti to prepovedano z ustanovno pogodbo ali s statutom,
 - podjetje brez predhodne privolitve direktorja gibraltarskega Finančnega centra ne sme trgovati ali poslovati v Gibraltarju, z Gibraltarci ali s prebivalci Gibraltarja. Kljub temu pa podjetje lahko trguje z drugimi izvetimi ali kvalificiranimi podjetji.
- (8) Podjetje, ki izpolnjuje zgornje pogoje, dobi potrdilo o kvalificiranem podjetju. Potrdilo velja 25 let od izdaje.
- (9) Za kvalificirana podjetja velja obdavčenje dobička s stopnjo, ki je vedno nižja od običajne davčne stopnje za podjetja, ki trenutno znaša 35%. Zadevno podjetje in Oddelek finančnega centra, ki je del Ministrstva za trgovino, industrijo in telekomunikacije v gibraltarski vladi, se dogovorita o uporabljeni davčni stopnji. O tem, kako potekajo ta dogovarjanja, ni nobenih zakonskih napotkov. Velika večina kvalificiranih podjetij plačuje davčno stopnjo med 2% in 10%, nedavna politika gibraltarskih oblasti pa je bila, da želijo le-te zagotoviti, da plačujejo vsa kvalificirana podjetja davčno stopnjo med 2% in 10%. V okviru teh parametrov je davčna stopnja določena za zagotavljanje skladnosti med vsemi podjetji, ki delujejo v istem sektorju⁽⁵⁾. Davčne stopnje so naslednje:

II. OPIS UKREPA

- (6) Opredelitev kvalificiranega podjetja je določena v gibraltarskem odloku o davku od dohodka (sprememba) z dne 14. julija 1983. Podrobna pravila o izvajanju režima kvalificiranih podjetij so bila sprejeta s pomočjo pravil o davku od dohodka (kvalificirana podjetja) z dne 22. septembra 1983; ta pravila se v tej odločbi omenjajo kot „zakonodaja kvalificiranih podjetij“.
- (7) Če želi podjetje pridobiti status kvalificiranega podjetja, mora med drugim izpolnjevati naslednje pogoje:

⁽²⁾ Združena primera T-195/01 R in T-207/01 R Gibraltar proti Komisiji R[2001] ECR II-3915.

⁽³⁾ Združena primera T-195/01 in T-207/01 Gibraltar proti Komisiji [2002] ECR II-2309.

⁽⁴⁾ Glej opombo 1.

⁽⁵⁾ Približno dvanajst podjetij ne spada v ta razpon od 2% do 10%. Davčne stopnje za taka podjetja bodo določene za vsak primer posebej. Segajo od 0,5% do 1,5% in od 21% do 34%. Nobene povezave ni med uporabljenimi davčnimi stopnjami in področjem dejavnosti podjetja. Podjetja delujejo v različnih sektorjih, vključno z zasebnimi naložbami kapitalskih deležev, s trženjem in s prodajo počitniških domov, z eksteritorialnim bančništvom, s popraviljem ladij in s trženjem svetovalnih storitev.

Sektor	(v %)	
	Davčna stopnja	
zasebne naložbe	5	
finančne storitve	5	
loterija	5	
satelitske storitve	2	
pomorske storitve, vključno s popravili in predelavami	2	
splošni trgovci	5	
svetovalne storitve	5	
drugo (npr. filatelistične storitve, posredniki)	2–10	

(10) Ostale koristi, ki izhajajo iz kvalificiranega položaja, vključujejo naslednje:

— za pristojbine, ki se plačajo osebam, ki niso prebivalci Gibraltarja (vključno z direktorji), in za dividende, ki se plačajo delničarjem, velja odtegnjeni davek z enako predpisano stopnjo kot za podjetje,

— za prenos delnic kvalificiranega podjetja ni nobenih kolekov.

(11) V skladu s podatki, ki jih je posredovalo Združeno kraljestvo, v okoliščinah, ko zahteva predvidena dejavnost dejansko prisotnost podjetja v Gibraltarju, pridobi podjetje, ki opravlja takšno dejavnost, običajno status kvalificiranega podjetja in ne status izvzetega podjetja⁽⁶⁾. Kvalificirana podjetja so še zlasti pomembna v okoliščinah, ko hčerinsko podjetje nakaže premoženje v tujo matično družbo in mora zato plačati določeno stopnjo davka, s čimer se zniža nadaljnje obdavčenje v matični državi.

III. RAZLOGI ZA SPROŽITEV POSTOPKA

(12) Komisija je v svoji oceni podatkov, ki jih je predložilo Združeno kraljestvo v času predhodne preiskave, menila, da lahko oprostitev obveze o plačilu celotnega davka od dobička pravnih oseb za kvalificirana podjetja pomeni prednost. Menila je, da je bila ta prednost dodeljena prek državnih sredstev, da je vplivala na trgovino med državami članicami in da je bila selektivna. Komisija je

⁽⁶⁾ Izvzeta podjetja ne plačujejo davka na dobiček, ampak določen letni davek v višini od 225 GBP do 300 GBP.

menila tudi, da ni bilo uporabljeno nobeno odstopanje od splošne prepovedi o državni pomoči iz členov 87(2) in 87(3) Pogodbe. Na tej osnovi je Komisija podvomila o združljivosti ukrepov s skupnim trgom, zaradi česar se je odločila za sprožitev uradnega preiskovalnega postopka.

IV. PRIPOMBE GIBALTARSKE VLADE

(13) Gibraltarska vlada oblikuje pripombe pod štirimi naslovi:

— zakonodaja kvalificiranih podjetij ne predstavlja pomoči v pomenu člena 87 Pogodbe,

— če predstavlja zakonodaja kvalificiranih podjetij pomoč, potem je to obstoječa pomoč in ne nova, nezakonita pomoč,

— če predstavlja zakonodaja kvalificiranih podjetij pomoč, potem je to združljivo s skupnim trgom na podlagi oprostitev, določene v členu 87(3)(b) Pogodbe,

— če predstavlja zakonodaja kvalificiranih podjetij nezakonito in nezdružljivo pomoč, potem bi bil nalog za izterjavo pomoči v nasprotju s splošnimi načeli zakonodaje Skupnosti.

(14) Te pripombe se lahko strnejo v naslednjih točkah:

Zakonodaja kvalificiranih podjetij ne predstavlja pomoči

(15) Člen 87(1) Pogodbe ne velja za davčne sheme, na primer za zakonodajo kvalificiranih podjetij, ki so namenjene za delovanje v mednarodnem smislu. Zlasti ker je status kvalificiranega podjetja odobren le za podjetja, ki ne poslujejo v Gibraltarju, ne obstaja nobena prednost v obliki oprostitev davčnih stopenj, ki veljajo običajno, saj Gibraltar ni pristojen za dodeljevanje prednosti, ki je povezana z neko drugo pristojnostjo.

(16) Čeprav se gibraltarska vlada strinja, da so prednosti, dodeljene z režimom kvalificiranih podjetij, ločene od domačega trga v smislu odstavka B Kodeksa ravnanja za obdavčenje podjetij⁽⁷⁾, ki je bil sprejet z Resolucijo na srečanju Sveta in predstavnikov vlad držav članic v okviru Sveta z dne 1. decembra 1997, niso vpletena nobena državna sredstva. Ukrep ne predstavlja nobenega finančnega bremena za proračun gibraltarske vlade.

⁽⁷⁾ UL C 2, 6.1.1998, str. 2.

- (17) Ukrep ni selektiven, saj lahko kvalificirano podjetje ustanovi vsaka fizična ali pravna oseba, ne glede na državljanstvo ali gospodarsko dejavnost. Gibraltarska vlada se strinja, da status kvalificiranega podjetja ni na voljo podjetjem, ki trgujejo v Gibraltarju ali v katerih imajo prebivalci Gibraltarja pravico do uporabe. Kljub temu pa je to v glavnem dejanje nasprotno diskriminacije, ki ne vpliva na konkurenco.
- (18) Ukrep ne spada na področje uporabe člena 87(1) Pogodbe, če ustanovijo posamezniki kvalificirana podjetja iz vzrokov davčnega načrtovanja, zaradi pridobivanja sredstev ali premoženja ali zaradi upravljanja s svojim osebnim premoženjem. Taka podjetja ne trgujejo, proizvajajo ali tekmujejo na trgu.
- (19) Gibraltar ni del skupnega carinskega področja Skupnosti in se pri trgovini z blagom obravnava kot tretja država. Člen 87 Pogodbe se ne more uporabljati za pomoč, ki naj bi bila dodeljena podjetjem, ki trgujejo z blagom, saj blago, proizvedeno v Gibraltarju, na skupnem trgu ne kroži prosto, ampak veljajo zanj carinske formalnosti. V takih okoliščinah se ne sme vplivati na trgovino med državami članicami.
- (20) Razmišljanje, uporabljeno v Odločbi Komisije 2000/394/EC z dne 25. novembra 1999 o dodeljevanju pomoči podjetjem v Benetkah in v Chioggi v obliki oprostitve prispevkov za socialno varnost v skladu z Zakonom št. 30/1997 in št. 206/1995⁽⁸⁾, s katerim so ugotovili, da prednost, ki je bila dodeljena določenim podjetjem, ni predstavljala državne pomoči v smislu člena 87(1) Pogodbe, velja tudi za kvalificirana podjetja, ki so ustanovljena zaradi davčnega načrtovanja in za podjetja, ki trgujejo z blagom.
- (21) Veliko podjetij, ki imajo kvalificiran status, bi imelo koristi od trenutno veljavnih pravil *de minimis*.
- (22) Ukrep ni selektiven, saj lahko kvalificirano podjetje ustanovi vsaka fizična ali pravna oseba, ne glede na državljanstvo ali gospodarsko dejavnost. Gibraltarska vlada se strinja, da status kvalificiranega podjetja ni na voljo podjetjem, ki trgujejo v Gibraltarju ali v katerih imajo prebivalci Gibraltarja pravico do uporabe. Kljub temu pa je to v glavnem dejanje nasprotno diskriminacije, ki ne vpliva na konkurenco.
- (23) Ukrep ne spada na področje uporabe člena 87(1) Pogodbe, če ustanovijo posamezniki kvalificirana podjetja iz vzrokov davčnega načrtovanja, zaradi pridobivanja sredstev ali premoženja ali zaradi upravljanja s svojim osebnim premoženjem. Taka podjetja ne trgujejo, proizvajajo ali tekmujejo na trgu.
- (24) Ukrep ne spada na področje uporabe člena 87(1) Pogodbe, če ustanovijo posamezniki kvalificirana podjetja iz vzrokov davčnega načrtovanja, zaradi pridobivanja sredstev ali premoženja ali zaradi upravljanja s svojim osebnim premoženjem. Taka podjetja ne trgujejo, proizvajajo ali tekmujejo na trgu.
- (25) Ukrep ne spada na področje uporabe člena 87(1) Pogodbe, če ustanovijo posamezniki kvalificirana podjetja iz vzrokov davčnega načrtovanja, zaradi pridobivanja sredstev ali premoženja ali zaradi upravljanja s svojim osebnim premoženjem. Taka podjetja ne trgujejo, proizvajajo ali tekmujejo na trgu.

Zakonodaja kvalificiranih podjetij predstavlja obstoječo pomoč, ne pa nezakonito pomoč

- (22) Ukrep ne spada na področje uporabe člena 87(1) Pogodbe, če ustanovijo posamezniki kvalificirana podjetja iz vzrokov davčnega načrtovanja, zaradi pridobivanja sredstev ali premoženja ali zaradi upravljanja s svojim osebnim premoženjem. Taka podjetja ne trgujejo, proizvajajo ali tekmujejo na trgu.

⁽⁸⁾ UL L 150, 23.6.2000, str. 50, točke 90, 91 in 93.

⁽⁹⁾ UL C 384, 10.12.1998, str. 3.

⁽¹⁰⁾ UL L 83, 27.3.1999, str. 1 Uredba, kakor je bila spremenjena z Aktom o pristopu iz leta 2003.

⁽¹¹⁾ UL C 395, 18.12.1998, str. 19.

- (26) Z lastno presojo o tem, da bo zakonodaja kvalificiranih podjetij veljala kot nova, zakonita pomoč, je Komisija kršila načelo proporcionalnosti. Takšno obravnavanje ima resne gospodarske posledice. Večja škoda, ki bo povzročena, je nesorazmerna z vsakim interesom Skupnosti, ki bi lahko nastal s sproženjem postopka v zvezi z nezakonito pomočjo, zlasti ob upoštevanju majhnega obsega gibraltarskega gospodarstva in nujnega nepomembnega vpliva zakonodaje pri vprašanih konkurence in mednarodne trgovine. Komisija bi imela pravičnejši pristop, če bi obravnavala zakonodajo kvalificiranih podjetij v skladu s Kodeksom ravnanja za obdavčenje podjetij po členih 96 in 97 Pogodbe ali po postopku, ki se uporablja za obstoječo pomoč.
- (27) Nazadnje je Komisija kršila načela pravne varnosti in zakonitih pričakovanj, ker je čakala 18 let, preden je spodbijala zakonodajo kvalificiranih podjetij, in ker v razumnem roku ni opravila preiskave zakonodaje. Komisija ni pred februarjem 1999 nikoli podvomila v skladnost zakonodaje z zakonodajo Skupnosti. Ta podaljšana opustitev ukrepanja Komisije je po analogiji s primerom Defrenne⁽¹²⁾ povzročila tudi zakonita pričakovanja s strani Gibraltarja.
- (28) Pri preiskavah Komisije bi moral veljati rok zastaranja. Zato velja v skladu s členom 15 Uredbe (ES) št. 659/1999 vsaka posamezna pomoč, dodeljena po programu pomoči 10 let pred ukrepanjem Komisije, kot obstoječa pomoč. Ob uporabi tega pravila bi morala Komisija zakonodajo kvalificiranih podjetij obravnavati kot obstoječ program pomoči. Komisija je v vsakem primeru kršila načela zakonitih pričakovanj in pravne varnosti, ker je dovolila, da je preteklo izjemno dolgo obdobje, preden je sprožila preiskavo zakonodaje. Predhodna preiskava se je začela 12. februarja 1999, postopek uradne preiskave pa se je začel šele dve leti in pol pozneje. Predhodno preiskavo so prekinjala dolga obdobja nedejavnosti Komisije. Glede na to, da so se v Komisiji še novembra 2000 pojavljali dvomi o koristnosti sprožitve postopka državne pomoči v zvezi s škodljivimi ukrepi, ki jih je odkrila Skupina za kodeks ravnanja, je upravičeno trditi, da bi moral biti uporabljen obstoječ postopek pomoči.
- Skladnost s členom 87(3)(b) Pogodbe**
- (29) Člen 87(3)(b) Pogodbe določa, da se lahko pomoč za pomiritev resnih motenj na področju gospodarstva v državi članici obravnava kot združljiva s skupnim
- trgom. Zakonodaja kvalificiranih podjetij je bila sprejeta leto pred zaprtjem Kraljeve mornariške ladjedelnice (razglašeno leta 1981) in v času, ko je bila zmanjšana prisotnost britanske vojske v Gibraltarju. Ladjedelnica je bila glavni vir zaposlitve in dohodka v Gibraltarju, saj je predstavljala 25 % zaposlitev in 35 % bruto domačega proizvoda (BDP). Njeno zaprtje je povzročilo resne motnje na področju gospodarstva v Gibraltarju, vključno s strukturnimi spremembami in z gospodarskimi nevarnostmi v obliki brezposelnosti, povečanih socialnih stroškov in množičnega odhoda kvalificiranih delavcev. Zakonodaja kvalificiranih podjetij je predstavljala odgovor na te resne motnje.
- (30) Čeprav sta si Komisija in Sodišče Evropskih skupnosti razlagala člen 87(3)(b) Pogodbe izključno v pomenu, da morajo zadevne motnje vplivati na celotno gospodarstvo države članice in ne le na eno od njenih regij ali delov ozemlja⁽¹³⁾, ni nobene osnove, da bi oprostitev v skladu s členom 87(3)(b) veljala za Gibraltar. V nasprotju z regijami ali z ozemlji države članice je Gibraltar v vseh pogledih popolnoma ločen od Združenega kraljestva, zlasti v ustavnem, političnem, zakonodajnem, gospodarskem in geografskem smislu. To je edino ozemlje, na katerem velja zakonodaja Skupnosti na podlagi člena 299(4) Pogodbe. Gospodarstvo Gibraltarja in gospodarstvo Združenega kraljestva sta popolnoma ločena in se med seboj razlikujeta. Gibraltar od Združenega kraljestva ne prejema nobene finančne pomoči, poleg tega pa zbira svoje prihodke, s katerimi pokriva svoje obveznosti za izdatke. Posledično motnje, ki vplivajo na eno gospodarstvo, običajno ne vplivajo na drugo, kakor se je zgodilo to v primeru krize z govejo spongiformno encefalopatijo, motnje, ki je vplivala na gospodarstvo Združenega kraljestva, ne pa na gospodarstvo Gibraltarja in ki je bila obravnavana kot izreden dogodek v smislu člena 87(2)(b) Pogodbe.
- Nalog za izterjavo pomoči bi bil v nasprotju s splošnimi načeli zakonodaje Skupnosti**
- (31) Razmišljanje, ki je podobno razmišljanju, povzetemu v uvodnih navedbah od (22) do (28) o vprašanju obstoječe pomoči, se lahko uporabi za zagovarjanje načela zakonitih pričakovanj v okviru izterjave. Ti argumenti pokrivajo predvsem nezanesljivost v okviru pravil o državni pomoči, nova ukrepanja Komisije v zvezi z davčnimi ukrepi za pravne osebe, pomen Obvestil kot političnih izjav, starost ukrepa, razvoj skupnega trga ter liberalizacija, proporcionalnost, podaljšano neukrepanje Komisije

⁽¹²⁾ Primer 43/75 Defrenne proti Sabeni [1976] ECR 455, odstavki 72, 73 in 74.

⁽¹³⁾ Združena primera T-132/96 in T-143/96, Freistaat Sachsen in drugi proti Komisiji [1999] ECR II-3663 str. 167 et seq.

in zamude pri predhodni preiskavi. Zakonita pričakovanja, oblikovana na tak način, preprečujejo nalog za izterjavo. Predvsem pa so gibraltarska vlada in upravičenci vedno ukrepali v dobri veri.

(32) Odstavek 26 Odločbe o sprožitvi postopka uradne preiskave⁽¹⁴⁾ je vključeval posebno zahtevo po pripombah o mogočih zakonitih pričakovanjih, ki bi lahko ovirala izterjavo pomoči. V svoji obrambi pri primerih T-207/01 in T-207/01 R je Komisija potrdila svoje obotavljanje v zvezi z možnostjo izdaje naloga za izterjavo, poleg tega pa je poudarila nenavadno naravo zahteve po posebnih pripombah. Komisija je tudi navedla, da sta nezanesljivost, ki bi lahko obstajala, in možnost, da bi lahko bili ukrepi v „sivem območju“ pravne negotovosti, povzročili v glavnem zakonito pričakovanje in razprave glede izterjave že plačane pomoči. V svojem nalogu z dne 19. decembra 2001 je predsednik sodišča prve stopnje opazil, da lahko ta nenavadna zahteva prepriča podjetja, da ne zapustijo Gibraltarra in mora zato na prvi pogled v precejšnji meri ublažiti vse potencialne skrbi upravičencev⁽¹⁵⁾. Komisija je tako dopustila, da so gibraltarska vlada in upravičenci verjeli, da nalog za izterjavo ne bo izdan.

(33) Uporaba člena 87 Pogodbe za klasično „eksteritorialno“ shemo je novost in ima še vedno konceptualne težave v zvezi z opredelitvijo prednosti, finančnega bremena in selektivnosti.

(34) Komisija se v času sprožitve uradne preiskave izjemoma ni mogla odločiti o vprašanju obstoječe pomoči.

(35) Izterjava bi bila v nasprotju z načelom proporcionalnosti. Če obstaja izbira med različnimi rešitvami, je treba v skladu z zakonodajo Skupnosti upoštevati najmanj zahteven postopek. Povzročena škoda ne sme biti nesorazmerna z zastavljenimi cilji.

(36) Izterjava pomoči, dodeljene v zadnjih desetih letih, bi predstavljala za gibraltarske oblasti nesorazmerno breme. Gibraltar je majhno ozemlje z omejenimi upravnimi sredstvi – vsako leto je za obdavčenje ocenjenih samo okrog 2 000 podjetij. Izterjava bi med drugim vključevala zahtevo po ustreznih računih s strani kvalificiranih podjetij (vključno s tistimi, ki niso več dejavna), oceno davčne obveznosti za vsako leto, izdajanje davčnih zahtev, delo s pritožbami, s pritožbami na pritožbe ter

preganjanje neplačevanja davkov. Upravno breme, omejene pristojnosti preiskovanja gibraltarskega davčnega oddelka, nezmožnost iskanja podjetij, ki so prenehala delovati, in odsotnost sredstev podjetij v Gibraltarju bi ohromili dejavnost vlade, pri tem pa ne bi bilo nobenega jamstva za doseg zadovoljive izterjave.

(37) Izterjava bi imela nesorazmeren učinek na gospodarstvo Gibraltarra, poleg tega pa bi bila to nesorazmerna kazen glede na okoliščine, ki so pripeljale do sprejema zakonodaje o kvalificiranih podjetjih, do omejenega učinka na konkurenco in na trgovino ter do majhnega števila upravičencev. Finančne storitve predstavljajo približno 30 % gibraltarskega BDP, brezposelnost, ki je neposredno povezana s kvalificiranimi podjetji, pa je ocenjena na 1 400 oseb (od skupne delovne sile, ki znaša okrog 14 000 delavcev). Finančni sektor ima dejansko velik vpliv na vse ostale sektorje na področju gospodarstva. Nalog za izterjavo bi povzročil likvidacijo, stečaj ali množično odhajanje kvalificiranih podjetij, destabilizacijo v sektorju finančnih storitev in resno krizo brezposelnosti, kar bi posledično povzročilo politično, socialno in gospodarsko nestabilnost.

(38) Gibraltarsko obdavčenje ne bi imelo dostopa do velikega števila kvalificiranih podjetij, saj njihov dohodek ne izhaja iz Gibraltarra, v njem ni fakturiran ali iz njega ni prejet. Upravičenci kot posledica izpolnjevanja pogojev za pridobitev pomoči v številnih primerih v okviru gibraltarske pristojnosti ne bi imeli nobenih sredstev. Druga podjetja, ki so prenehala trgovati, bi bilo nemogoče izslediti.

(39) Veliko število upravičencev bi prejelo pomoč, ki bi bila v skladu s pravilom *de minimis*.

V. PRIPOMBE PODJETJA CHARLES A. GOMEZ & CO.

(40) Pripombe podjetja Charles A. Gomez & Co. se lahko strnejo v naslednjih točkah.

(41) Gibraltarski pravni poklic je močno odvisen od dela Finančnega centra, h kateremu veliko prispevajo kvalificirana podjetja. Približno 130 oseb, ki delujejo na področju pravosodja, zaposlujejo še nekaj sto uslužbencev in tako neposredno veliko prispevajo k zaposlovanju v Gibraltarju in v Španiji.

⁽¹⁴⁾ Glej opombo 1.

⁽¹⁵⁾ Združena primera T-195/01 R in T-207/01, odstavek 104 in 113.

- (42) Uporaba člena 87(3)(a) Pogodbe ne sme biti omejena na območja, kjer je življenjski standard že zdaj nizek ali kjer je že veliko brezposelnosti. Načelo iz člena 87(3)(a) se mora uporabljati za preprečevanje brezposelnosti in revščine. Ob sprejemu zakonodaje kvalificiranih podjetij se je Gibraltar moral soočiti z gospodarskimi sankcijami s strani Španije, ki so trajale 20 let, in z neizbežnim zaprtjem Kraljeve mornariške ladjedelnice. Ker se je Gibraltar moral soočiti z možnostjo revščine, brezposelnosti in emigracije, je našel alternativen vir blaginje s pomočjo ustanovitve gibraltarskega Finančnega centra, ki pridobi največ prispevkov od zakonodaje kvalificiranih podjetij. Evropske koristi ne morejo povezati sprejemanja revščine in brezposelnosti z izključevanjem uporabe člena 87(3)(a) Pogodbe za to situacijo, če so na voljo druge možnosti. Za razliko od drugih finančnih centrov je bil gibraltarski center ustanovljen iz potrebe. Ta potreba, samoobramba in dolžnost za zmanjšanje škode, ki so jo povzročili drugi, upravičujejo zakonodajo kvalificiranih podjetij.
- (43) Po pristopu v letu 1973 so institucije Skupnosti neuspešno ščitile pravice in koristi državljanov Unije, ki imajo stalno prebivališče v Gibraltarju. Kljub sodbi Sodišča Evropskih skupnosti državljani Unije iz Gibraltarja niso zastopani v Evropskem parlamentu. V odsotnosti vsakršne vpletenosti v „ozemlje EU v Gibraltarju“ kaže, da je vztrajanje Komisije pri tem, da je le-ta obveščena o obrambnih ukrepih, ki jih je sprejel Gibraltar, pretirano.

VI. PRIPOMBE ZDRUŽENEGA KRALJESTVA

- (44) Združeno kraljestvo je omejilo svoje prvotne pripombe na vprašanje izterjave pomoči in regionalne selektivnosti ter je v svojih pripombah o pripombah gibraltarske vlade oblikovalo nadaljnja opazanja. Te pripombe se lahko strnejo v naslednjih točkah.

Izterjava pomoči

- (45) Če bi bilo ugotovljeno, da je zakonodaja kvalificiranih podjetij nezakonita pomoč in da je nezdržljiva s skupnim trgov, obstaja splošno načelo zakonodaje Skupnosti, in sicer zakonita pričakovanja, ki izključujejo vsak nalog za izterjavo pomoči, ki je že plačana. Čeprav se zakonita pričakovanja pojavijo samo v izrednih okoliščinah, v katerih bi prejemnik lahko zakonito predvideval, da je pomoč zakonita⁽¹⁶⁾, te okoliščine v tem primeru obstajajo, zato bi bilo neprimerno in nezakonito, če bi Komisija izdala nalog za izterjavo.
- (46) Ta postopek izhaja po členu 88(2) Pogodbe iz sprejema Kodeksa ravnanja za obdavčenje podjetij iz leta 1997, v katerem se je Komisija obvezala, da bo dosledno spoštovala pravila o državni pomoči v zvezi z ukrepi, povezanimi z neposrednim obdavčenjem podjetij. V tej izjavi je

implicitno povedano, da se v preteklosti pravila o državni pomoči niso tako dosledno upoštevala pri davčnih režimih, ki so bili obravnavani v Kodeksu ravnanja za obdavčenje podjetij.

- (47) Malo verjetno je, da sta v letu 1984 gibraltarska vlada in vlada Združenega kraljestva sploh posvečali kaj pozornosti možnosti, da so zadevna pravila kršila obveznosti Združenega kraljestva v zvezi z državno pomočjo. Ker je bilo v tistem času jasno, da lahko izredno specifična ali sektorska davčna prednost predstavlja državno pomoč, ni bila uporaba pravil državne pomoči za bolj splošne davčne sheme za podjetja, na primer za režim kvalificiranih podjetij, del nobene resne akademske pripombe ali izjave Komisije. Neupravičeno bi bilo pričakovati, da bi marljivi poslovneži zastavljali vprašanja o skladnosti ukrepa s pravili državne pomoči. Naredili bi poslovne načrte in spremenili svoj gospodarski položaj na osnovi zakonodaje kvalificiranih podjetij, poleg tega pa bi upravičeno predvidevali, da so bile davčne olajšave zakonite.
- (48) Točka 26 Obvestila še zlasti omenja okoliščine, v katerih so nerezidenčna podjetja obravnavana bolj ugodno kot rezidenčna podjetja. Tokrat je Komisija prvič priznala, da je različna davčna obravnava rezidenčnih in nerezidenčnih podjetij dejanje izbire ali „specifičnosti“, pri katerem bi lahko sodelovala pravila državne pomoči. Zakonodaja kvalificiranih podjetij je pred tem obstajala že več let, s tem da Komisija v zvezi z njo ni imela nobenih kritik ali pripomb.

Regionalna specifičnost

- (49) Dejstvo, da je režim kvalificiranih podjetij značilnost gibraltarske zakonodaje in da nima nobene veljave v preostalem Združenem kraljestvu, ne more sprožiti elementa selektivnosti, ki ga zahteva člen 87(1) Pogodbe. Gibraltar ima ločeno pristojnost od ostalega Združenega kraljestva na področju davkov, poleg tega pa je neodvisen na področju davčnih zadev. Ne velja, da bi vsaka razlika med davčnimi zakoni, ki veljajo v Gibraltarju in zakoni, ki veljajo v ostalem Združenem kraljestvu, samodejno povzročila državno pomoč. Ena sama pristojnost v državi članici z neodvisnostjo na področju davčnih zadev ne more predstavljati državne pomoči predvsem zato, ker je posledica posebnega vidika davčnih sistemov nižja (ali višja) raven obdavčenja od tistega, ki se uporablja v ostalih državah članicah. Če je davčni ukrep splošen v okviru ustrezne davčne pristojnosti, ne more biti zajet v členu 87(1) Pogodbe. Če bi presodili drugače, bi to zbujalo dvom glede pooblastila o zbiranju davkov in spreminjanju davkov, ki ga imajo pripadajoče in decentralizirane uprave po vsej Skupnosti. To bi predstavljalo resno posredovanje v ustavne ureditve držav članic.

⁽¹⁶⁾ Primer 223/85, Rijn-Schelde-Verolme proti Komisiji [1987] ECR 4617.

Pripombe gibraltarske vlade

- (50) Združeno kraljestvo podpira trditev gibraltarske vlade o tem, da bi morala biti zakonodaja kvalificiranih podjetij obravnavana kot obstoječa pomoč v skladu s členom 1(b)(v) Uredbe (ES) št. 659/1999. V sedemdesetih in osemdesetih letih 20. stoletja se je na splošno predvidevalo, da suverenost držav članic na področju davčnih vprašanj ni bila omejena s pravili državne pomoči, če je šlo za celotne davčne sisteme za pravne osebe. Komisija ni poskušala uporabiti pravil državne pomoči za gibraltarski davčni režim ali za druge davčne režime v Skupnosti, ki je ponudila določenim vrstam podjetij ugodnejšo davčno obravnavanje kot drugim. Šele po dogovoru o popolni liberalizaciji pretoka kapitala in o liberalizaciji finančnih storitev v osemdesetih in devetdesetih letih 20. stoletja ter po vzpostavitvi enotne valute se je pozornost usmerila na omejevanje škodljive konkurence, ki izvira iz davčnih režimov v državah članicah. Uporaba določb Pogodbe o državni pomoči za uveljavitev take davčne politike je pojav, ki se je uporabljal šele v zadnjih 4 letih. Skupni trg se je v zadnjih treh desetletjih razvil, zato veliko današnjih sredstev državne pomoči pred 30, 20 ali celo 10 leti ne bi bilo obravnavanih kot državna pomoč.
- (51) Čeprav ima Komisija glede na trenutno stanje zakonodaje Skupnosti prav, da obravnava uvedbo zakonodaje kvalificiranih podjetij kot ukrep državne pomoči, ki bi zahteval obvestilo, če bi bil sprejet danes, pa tako Komisija kot tudi Sodišče Evropskih skupnosti v času sprejema tega ne bi obravnavala kot državno pomoč, ki zahteva obvestilo. Leta 1984 Španija še ni bila država članica, številne države članice pa so ohranile bančno pravo in spremljanje izmenjav, ki so preprečevale uporabo davčnih prednosti, na primer tistih, ki so bile uporabljene v Gibraltarju. V tistem času še zdaleč ni bilo jasno, da so imeli gibraltarski ukrepi sposobnost izkrivljanja konkurence in vpliva na trgovino med državami članicami.
- (52) V tistem času je Komisija sama reševala primere različne pravne obravnave, če je bilo to mogoče z uporabo člena 95 Pogodbe (danes člena 90), namesto da bi se zanašala na pravila državne pomoči. Akademski komentatorji in osebe, ki delujejo na področju davčnega prava, niso menili, da so načela državne pomoči veljala za druge primere kot za tiste, v katerih so bile specifične davčne oprostitve ponujene posameznim podjetjem ali skupinam podjetij zaradi vzrokov industrijske politike. Ni mogoče zagovarjati utemeljitve, da so lahko ukrepi, kot je na primer zakonodaja gibraltarskih kvalificiranih podjetij, predstavljali državno pomoč do objave Obvestila z dne 10. decembra 1998.
- (53) Združeno kraljestvo v zvezi z vprašanjem o izterjavi predvsem potrjuje utemeljitve gibraltarske vlade o tem, da je obveza Komisije, da se pravila državne pomoči za neposredne davčne ukrepe uporabljajo sistematično, novost in da bi bila izterjava vsake pomoči nemogoča. Izterjava bi pomenila nesorazmerno breme za gibraltarske oblasti, številna kvalificirana podjetja ne bi imela obveznosti v zvezi z davkom od dobička pravnih oseb v Gibraltarju, v številnih primerih bi bilo nemogoče oceniti in/ali povrniti pomoč, poleg tega pa bi veliko upravičencev dobilo pomoč *de minimis*.

VII. OCENA UKREPA POMOČI

- (54) Komisija ob upoštevanju pripomb organov oblasti v Združenem kraljestvu in pripomb gibraltarske vlade ter podjetja Charles A. Gomez & Co. ohranja svoje mnenje iz odločbe z dne 11. julija 2001⁽¹⁷⁾ na pobudo organov Združenega kraljestva o postopku iz člena 88(2) Pogodbe, da predstavlja preučevana shema nezakonito, operativno državno pomoč v okviru člena 87(1) Pogodbe.

Obstoj pomoči

- (55) Da se lahko govori o državni pomoči v smislu člena 87(1) Pogodbe, mora ukrep izpolnjevati štiri pogoje.
- (56) Ukrep mora upravičencem ponujati ugodnost, ki zmanjšuje stroške, ki jih imajo v tekočem poslovanju. V skladu s točko 9 Obvestila se lahko davčna ugodnost dodeli z različnimi vrstami zniževanja obveznosti podjetja in še zlasti z zniževanjem višine davka. Režim kvalificiranih podjetij izpolnjuje ta pogoj. Kvalificirana podjetja se pogajajo namesto o davku na dohodek po standardni gibraltarski davčni stopnji za podjetja v višini 35 % o davčni stopnji z gibraltarskimi oblastmi, kot je opisano v uvodni navedbi (9) zgoraj.
- (57) Pripomba, da je zakonodaja kvalificiranih podjetij davčna shema, namenjena delovanju v mednarodnem smislu, ni pomembna za njeno kvalifikacijo ukrepa državne pomoči. Čeprav Komisija sprejema utemeljitev, da Gibraltar ni pristojen za podeljevanje davčnih ugodnosti v zvezi z drugimi sodnimi pristojnostmi, pa dejstvo, da se kvalificirana podjetja pogajajo o davčni stopnji, nazorno dokazuje, da imajo dohodek, ki bi bil brez posebnega obravnavanja podvržen obdavčitvi podjetij po standardni stopnji. Podjetja pridobijo ne glede na vrsto dejavnosti kvalificiran status, če so registrirana v Gibraltarju ali če so registrirane podružnice prekomorskih podjetij. Kvalificirana podjetja imajo torej v primerjavi z drugimi podjetji, registriranimi v Gibraltarju, prednost zaradi posebne in ugodnejše davčne obravnave.

⁽¹⁷⁾ Glej opombo 1.

- (58) Drugič, ugodnost podeljuje država ali se podeljuje prek državnih sredstev. Dodelitev davčne olajšave, kakršna je dogovorjena med kvalificiranimi podjetji in gibraltarskimi oblastmi, vključuje izgubo davčnega prihodka, ki je po točki 10 Obvestila enakovredno uporabi državnih sredstev v obliki denarnih izdatkov.
- (59) Utemeljitev gibraltarske vlade, da ukrep z omejevanjem očitno ne obremenjuje njihovega proračuna, je treba zavrniti. Komisija meni, da se davčna ugodnost za namene člena 87(1) Pogodbe dodeljuje prek državnih sredstev, ker je vir te ugodnosti zavrnitev davčnega prihodka države članice, ki bi ga drugače prejela⁽¹⁸⁾. Če ne bi bilo omejene davčne ugodnosti, bi veljala za dejavnosti kvalificiranih podjetij pod zakonodajo gibraltarskih oblasti polna davčna stopnja, ki velja v Gibraltarju. Ta razlika v davčni stopnji je davčni prihodek, ki so se mu odpovedali.
- (60) Tretjič, ukrep mora vplivati na konkurenčnost in trgovanje med državami članicami. Ta pogoj je izpolnjen, če so kvalificirana podjetja zmožna, dejansko ali potencialno, trgovati s podjetji v drugih državah članicah ali če so lahko dejavna na tržiščih tretjih držav, ki so odprti za posle iz drugih držav članic. To še zlasti velja, ker kvalificirana podjetja v normalnih okoliščinah ne smejo trgovati ali poslovati v Gibraltarju, z Gibraltarci ali s prebivalci Gibraltarja.
- (61) Tudi če so nekatera kvalificirana podjetja ustanovili posamezniki zaradi davčnega načrtovanja in ne trgujejo, proizvajajo ali konkurirajo na tržišču, jim le-tega nihče ne onemogoča. Dejstvo, da so kvalificirana podjetja večinoma fizično prisotna v Gibraltarju in da ustvarjajo prihodek, od katerega morajo odvajati davek, pa čeprav po nižji stopnji, kaže na to, da so dejansko vpletene v gospodarsko dejavnost. To potrjuje velik obseg sektorjev, v katerih so kvalificirana podjetja dejavna (glej uvodno navedbo (9) zgoraj).
- (62) Komisija ugotavlja, da Gibraltar ni del skupnega carinskega področja Skupnosti. To pa ne vpliva na uporabo pravil državne pomoči za tiste posle v Gibraltarju, ki trgujejo z blagom. Takšni posli niso izključeni iz trgovanja s posli v skupnem carinskem območju, prav tako pa tudi niso izključeni iz konkurence na tržiščih tretjih držav, kjer so dejansko ali potencialno dejavne druge dejavnosti Skupnosti. Če torej davčna ugodnost, dodeljena kvalificiranim podjetjem, ki trgujejo z blagom, krepi njihov položaj, vpliva to na trgovanje in konkurenčnost.
- (63) Vzporednice z razlago Komisije v Odločbi 2000/394/ES v zvezi s pomočjo podjetjem v Benetkah in Chioggi je treba prav tako zavrniti. Okoliščine obeh primerov so povsem različne. Zaključek, da ni bilo vpliva na trgovanje in da tri določena podjetja niso dobila pomoči, je bil zasnovan, med drugim, na lokalni naravi izvajanih storitev. Ti vidiki očitno ne veljajo za kvalificirana podjetja, ki tudi po besedah same gibraltarske vlade delujejo v mednarodnem smislu.
- (64) Pravila *de minimis* ni mogoče uporabiti za opravičevanje uporabe režima kvalificiranih podjetij. Z nobenim mehanizmom ni mogoče preprečiti dodeljevanja pomoči, ki presega dovoljeno pomoč v skladu s pravilom *de minimis*, prav tako pa ukrep ne izključuje sektorjev, v katerih pravilo *minimis* ne velja.
- (65) Nenazadnje mora biti ukrep poseben ali selektiven v tem, da daje prednost „določenim poslom ali izdelavi določenega blaga“. Opravičenci ukrepa so gibraltarska podjetja, za delnice katerih ne sme imeti pravice uporabe noben Gibraltarci ali prebivalec Gibraltarja. Kvalificirana podjetja poleg tega v normalnih okoliščinah ne smejo trgovati ali poslovati v Gibraltarju, z Gibraltarci ali s prebivalci Gibraltarja. Ukrep je torej selektiven do tolikšne mere, kolikor prednostno davčno obravnava podjetja negibraltarskih lastnikov, ki delujejo v Gibraltarju ali iz njega.
- (66) Pripomba, da ukrep ni selektiven, ker lahko kvalificirano podjetje ustanovi kdor koli, in da so omejitve razpoložljivosti statusa kvalificiranega podjetja dejanje nasprotno diskriminacije prebivalcev Gibraltarja, ne izkazuje tega, da ukrep ni selektiven. Pri preučevanju ukrepa je treba narediti primerjavo s splošno uporabnim sistemom, v tem primeru s standardnim režimom davka na dobiček pravnih oseb v Gibraltarju. Režim kvalificiranih podjetij je očitno izjema v splošnem sistemu.

⁽¹⁸⁾ Glej npr. Primer C-156/98 Nemčija proti Komisiji [2000] ECR I-6857, odstavek 26.

- (67) Komisija ugotavlja, da je imelo Združeno kraljestvo pripombe o regionalni specifičnosti. Komisija prav tako ugotavlja, da v Združenem kraljestvu niso poskušali trditi, da je režim kvalificiranih podjetij splošni ukrep v gibraltarski davčni pristojnosti. Komisija zato vztraja pri zaključku, da je ukrep v Gibraltarju materialno selektiven. Zato v tem primeru ni treba nujno preučiti vprašanja regionalne selektivnosti, ki je podrobno opisano v Odločbi Komisije z dne 30. marca 2004 o reformi davka na dobiček pravnih oseb gibraltarske vlade⁽¹⁹⁾.
- (71) Kar zadeva Obvestilo, ki določa upravno novost ali politično izjavo, je sodišče prve stopnje že potrdilo⁽²²⁾, da „Komisija nikjer v [Obvestilu] ne objavlja nobene spremembe prakse odločanja, ki zadeva ocenjevanje davčnih stopenj v luči členov 87 ES in 88 ES“. Iz tega sledi, da se Združeno kraljestvo moti, ko ocenjuje, da ukrepov, kot je npr. režim kvalificiranih podjetij, ni bilo mogoče označiti kot državno pomoč vse do tedaj, ko je bilo objavljeno Obvestilo.

Obstoječa pomoč ali nezakonita pomoč

- (68) To vprašanje je obravnavalo sodišče prve stopnje, ki je zavrnilo utemeljitve gibraltarske vlade proti začasni oceni nezakonite pomoči v zvezi z režimom kvalificiranih podjetij, ki ga je podala Komisija⁽²⁰⁾. Ne glede na to, ali je bila zakonodaja kvalificiranih podjetij oblikovana na osnovi režima izvzetih podjetij iz leta 1967, je bila sprejeta leta 1983, po priključitvi Združenega kraljestva Skupnosti. Zato je ni mogoče šteti za „obstoječo pomoč“ v smislu člena 1(b)(i) Uredbe (ES) št. 659/1999. Sodišče prve stopnje je odločilo, da je bilo zadosti razlogov za to, da je Komisija začela postopek uradne preiskave.
- (72) Gibraltarska vlada ob podpori Združenega kraljestva zagovarja v zvezi z nadaljevanjem trditve, da je zakonodaja kvalificiranih podjetij postala pomoč šele po tem, ko je leta 1983 začela veljati v smislu člena 1(b)(v) Uredbe (ES) št. 659/1999, stališče, da je bil ukrep uveljavljen 10 let pred liberalizacijo pretoka kapitala. Te splošne ugotovitve ne podpirajo posebne utemeljitve v povezavi s kvalificiranimi podjetji in tako ne morejo, kot take, potrditi, da ukrep leta 1983 ni pomenil pomoči. Iz same zakonodaje je razvidno, da ni omejitev v sektorjih ekonomske dejavnosti, v katere se lahko vključijo kvalificirana podjetja. Obseg, v katerem so, če sploh so, nedoločene omejitve pri pretoku kapitala leta 1983 vplivale na podjetja, ki so imela prednost zaradi davčnih ugodnosti, dodeljenih s tem ukrepom, ni jasen.
- (69) Sodišče Evropskih skupnosti je že leta 1973 izrecno potrdilo uporabo pravil državne pomoči pri fiskalnih ukrepih⁽²¹⁾. Čeprav je bilo nekaj primerov, da je Komisija ukrepala proti splošnim ukrepom davka na pravne osebe, to ne vpliva na obstoječo ali nezakonito naravo ukrepa pomoči. Zakonodaja kvalificiranih podjetij v tem primeru ni splošen ukrep davka na pravne osebe, ampak je v svojem obsegu precej specifična. Vsekakor prva uporaba predpisa Pogodbe v določeni situaciji ne pomeni uporabe novega pravila za nazaj.
- (73) Tudi če so takrat, kot trdi Združeno kraljestvo, nekateri bančni zakoni in devizni nadzor v državah članicah preprečevali uporabo takih eksteritorialnih davčnih ugodnosti, bi obstoj davčnih ugodnosti kljub vsemu okrepil položaj kvalificiranih podjetij na tržiščih brez takih omejitev, v primerjavi s konkurenčnimi podjetji iz drugih držav članic. V tem smislu je gibraltarska vlada predložila v osnovi enake utemeljitve, kakršne je uporabila v postopku pred sodiščem prve stopnje. Sodišče je zavrnilo te utemeljitve proti začasni klasifikaciji zakonodaje kvalificiranih podjetij, ki ga je podala Komisija, in zaključilo, da take „splošne utemeljitve ne morejo potrditi, da je treba davčno shemo iz leta 1983, zaradi njenih notranjih značilnosti, klasificirati kot obstoječo shemo pomoči“⁽²³⁾. Sodišče je tudi zavrnilo vzporednice s primerom irskega davka na dobiček pravnih oseb⁽²⁴⁾ in to na osnovi utemeljitve, da so bile dejanske in pravne okoliščine precej drugačne⁽²⁵⁾. Komisija tako ne vidi razloga za spremembo svojega stališča.
- (70) O zakonodaji kvalificiranih podjetij Komisija ni bila obveščena v skladu s členom 88(3) Pogodbe. Dejstva, da je bila o tem obveščena skupina Primarolo, ni mogoče obravnavati kot formalnega obvestila Komisiji v skladu s pravili državne pomoči.

⁽¹⁹⁾ Odločba Komisije z dne 30. marca 2004, še neobjavljena.

⁽²⁰⁾ Glej združena primera T-195/01 in T-207/01, odstavke 117–131.

⁽²¹⁾ Primer 173/73, Italija proti Komisiji, [1974] ECR 709, odstavek 13.

⁽²²⁾ Združena primera T-269/99, T-271/99 in T-272/99, Diputación Foral de Guipúzcoa in drugi proti Komisiji, [2002] ECR II-4217, odstavek 79.

⁽²³⁾ Glej združena primera T-195/01 in T-207/01.

⁽²⁴⁾ UL C 395, 18.12.1998, str. 14.

⁽²⁵⁾ Združena primera T-195/01 in T-207/01, odstavka 120 in 123.

- (74) Utemeljitev gibraltarske vlade v zvezi z domnevnimi kršitvami načel o proporcionalnosti, pravni varnosti in zakonitih pričakovanih predpostavljajo prostor presoje, ki ga Komisija nima. V primeru Piaggio⁽²⁶⁾ je sodišče odločilo, da klasifikacije sheme, ki je bila vprašanje obstoječe pomoči in jo je podala Komisija, zaradi praktičnosti, ko ta shema ni bila objavljena v skladu s členom 88(3) Pogodbe, ni bilo mogoče sprejeti. Tako je treba, kot je potrdilo sodišče prve stopnje⁽²⁷⁾, klasifikacijo ukrepa kot nove ali obstoječe pomoči določiti ne glede na čas, ki je potekel od začetka veljavnosti ukrepa, in neodvisno od vse prejšnje upravne prakse ne glede na vse domnevne ekonomske posledice. Zaradi tega je treba zavrniti predlog podjetja Charles A. Gomez & Co. in Združenega kraljestva, da je Komisija delovala pretirano, ko je menila, da zahteva ukrep uradno obvestilo. Omejitev obdobja v členu 15 Uredbe (ES) št. 659/1999 podobno ne določa splošnega načela, v zvezi s katerim se nezakonita pomoč spreminja v obstoječo pomoč, ampak samo preprečuje povračilo pomoči, uvedene več kot 10 let pred prvim posredovanjem Komisije.
- (75) Komisija ugotavlja, da zadeva postopek v členih 96 in 97 Pogodbe razlike med splošnimi določili držav članic⁽²⁸⁾. Zakonodaja kvalificiranih podjetij v nasprotju s tem ni tako splošno določilo, ampak selektivni ukrep ozkega obsega, ki jasno sodi v okvir pravil državne pomoči. Komisija tudi ugotavlja, da je njena dejavnost povsem v skladu z odstavkom J Kodeksa ravnanja za obdavčenje podjetij.
- (76) Če režim kvalificiranih podjetij pomeni državno pomoč v smislu člena 87(1) Pogodbe, je treba njegovo združljivost s splošnim tržiščem oceniti v luči odstopanj iz člena 87(2) in (3).
- (77) Odstopanja v členu 87(2) Pogodbe v zvezi s pomočjo socialne narave, ki se dodeli porabnikom, v zvezi s pomočjo za odpravo škode, ki jo povzročijo naravne nesreče ali izredne razmere, ter v zvezi s pomočjo, dodeljeno določenim območjem Zvezne republike Nemčije, v tem primeru ne veljajo.
- (78) Zaprtje Kraljeve mornariške ladjedelnice pa še zlasti ne more veljati za izjemen primer v smislu člena 87(2)(b) Pogodbe. Praksa odločanja Komisije določa, da velja to odstopanje samo v razmerah, v katerih ni mogoče predvideti izjemnega primera in je le-ta zunaj nadzora oblasti držav članic. Organi oblasti Združenega kraljestva so objavili zaprtje ladjedelnice leta 1981, tri leta za tem (leta 1984) pa je bila dejansko zaprta.
- (79) Odstopanje iz člena 87(3)(a) daje pooblastilo, da se lahko s pomočjo pospešuje ekonomski razvoj območij, kjer je življenjski standard nenormalno nizek ali kjer vlada velika nezaposlenost. Točka 3.5 smernic Komisije o državni regionalni pomoči⁽²⁹⁾ določa metodologijo za razmejitev območij, ki se štejejo za upravičena do ugodnosti iz odstopanja člena 87(3)(a) Pogodbe. Le-ta uporablja zgodovinske podatke. Tega določila v nasprotju s trditvijo podjetja Charles A. Gomez & Co. ni mogoče uporabljati za naprej in velja samo na območjih, kjer je nižji življenjski standard ali kjer je nezaposlenost velika. Ta območja določa regionalni zemljevid pomoči⁽³⁰⁾ Združenega kraljestva. Organi oblasti Združenega kraljestva Gibraltarja niso predlagali za območje, ki dobiva pomoč, in so se strinjali, da v obdobju od leta 2000 do leta 2006 v Gibraltarju ne bo mogoče dodeliti nobene regionalne pomoči. Ker Gibraltar ni in nikoli ni bil tako območje, člen 87(3)(a) ne velja. Nihče v nobenem primeru ne ugovarja, da je bruto družbeni proizvod na prebivalca v Gibraltarju pod pragom, določenim v točki 3.5 smernic Komisije o državni regionalni pomoči. Člena 87(3)(a) ni mogoče uporabljati za opravičevanje negotovih in nedoločljivih prihodnjih učinkov, ki jih lahko preprečijo ali oslabijo državne oblasti z drugimi instrumenti politike.

Združljivost

- (76) Če režim kvalificiranih podjetij pomeni državno pomoč v smislu člena 87(1) Pogodbe, je treba njegovo združljivost s splošnim tržiščem oceniti v luči odstopanj iz člena 87(2) in (3).
- (77) Odstopanja v členu 87(2) Pogodbe v zvezi s pomočjo socialne narave, ki se dodeli porabnikom, v zvezi s pomočjo za odpravo škode, ki jo povzročijo naravne nesreče ali izredne razmere, ter v zvezi s pomočjo, dodeljeno določenim območjem Zvezne republike Nemčije, v tem primeru ne veljajo.
- (80) Režim kvalificiranih podjetij ne more veljati za projekt skupnega evropskega interesa in tudi ne more rešiti resnih motenj v gospodarstvu države članice, kot določa člen 87(3)(b) Pogodbe. Gibraltarska vlada ugotavlja, da razlagata Komisija in Sodišče člen 87(3)(b) izključno v pomenu, da morajo resne motnje prizadeti celotno gospodarstvo države članice⁽³¹⁾. Zadevna motnja, zaprtje mornariške ladjedelnice, ni vplivala na celotno gospodarstvo Združenega kraljestva. Čeprav Komisija upošteva utemeljitev gibraltarske vlade, da je Gibraltar ločen od

⁽²⁶⁾ Primer C-295/97, Piaggio proti Ifitalia in drugim, [1999] ECR I-3735.

⁽²⁷⁾ Združena primera T-195/01 in T-207/01, odstavek 121.

⁽²⁸⁾ Glej točko 6 Obvestila.

⁽²⁹⁾ UL C 74, 10.3.1998, str. 9.

⁽³⁰⁾ UL C 272, 23.9.2000, str. 43 in odobritveno pismo Komisije št. SG(2000) D/106293 z dne 17. avgusta 2000.

⁽³¹⁾ Glej združena primera T-132/96 in T-143/96, Freistaat & drugi proti Komisiji, ECR [1999] II-3663, odstavki 166, 167 in 168.

Združenega kraljestva v ustavnem, političnem, zakonodajnem, gospodarskem, finančnem in geografskem smislu, to ne spremeni dejstva, da je Gibraltar v smislu pravil državne pomoči del Združenega kraljestva, ne glede na edinstven obseg člena 299(4) Pogodbe. V vsakem primeru obstajajo druga območja v Skupnosti, za katera so značilne različne vrste in stopnje njihove ločenosti od držav članic, katerih del so. Nobeno od teh območij ne velja za samostojno državo članico v smislu člena 87(3)(b). Vzprednice, ki jih dela gibraltarska vlada z ukrepi, sprejetimi kot odgovor na krizo ob boleznih BSE (*Bovine Spongiform Encephalopathy*) v Združenem kraljestvu, niso pomembne. Kriza BSE je bila izjemen pojav in zato so ti ukrepi sodili v obseg člena 87(2)(b) Pogodbe. Da člen 87(2)(b) velja, ni treba, da izjemen pojav vpliva na celotno zadevno državo članico.

(81) Cilj režima kvalificiranih podjetij ni pospeševanje kulture in ohranjanja kulturne dediščine kot predvideva člen 87(3)(d) Pogodbe.

(82) In končno je treba režim kvalificiranih podjetij preučiti v luči člena 87(3)(c) Pogodbe, ki daje pooblastilo, da se lahko s pomočjo olajšuje razvoj določenih gospodarskih dejavnosti ali določenih gospodarskih območij, če takšna pomoč ne spreminja trgovinskih pogojev v obsegu, ki bi bil v nasprotju s skupnimi interesi. Davčne ugodnosti, ki izhajajo iz režima kvalificiranih podjetij, niso povezane z naložbami, z ustvarjanjem delovnih mest ali s specifičnimi projekti. Pomenijo preprosto znižanje prispevkov, ki bi jih običajno nosila zadevna podjetja v času svojega poslovanja in ki jih je treba obravnavati kot operativno državno pomoč, katere ugodnosti prenehajo takoj, ko je pomoč umaknjena. Taka pomoč glede na običajno prakso Komisije ne olajšuje razvoja določenih dejavnosti ali določenih gospodarskih območij po členu 87(3)(c) Pogodbe. Operativna pomoč, v skladu s točkama 4.15 in 4.16 smernic Komisije o državni regionalni pomoči, se lahko dodeli samo v izjemnih okoliščinah ali pod posebnimi pogoji. Gibraltar poleg tega ni vključen v regionalni zemljevid pomoči za Združeno kraljestvo za obdobje od leta 2000 do leta 2006, kot ga je odobrila Komisija pod državno pomočjo št. N 265/00⁽³²⁾.

⁽³²⁾ Združena primera T-132/96 in T-143/96.

Izterjava

(83) Sodišče je večkrat odločilo, da če se ugotovi, da nezakonito dodeljena državna pomoč ni v skladu s skupnim trgovim, je naravna posledica takega odkritja izterjava pomoči od upravičencev⁽³³⁾. Z izterjavo pomoči se, kolikor je mogoče, obnovi konkurenčni položaj, ki je obstajal pred njeno dodelitvijo. Vendar pa člen 14(1) Uredbe (ES) št. 659/1999 določa, da „Komisija ne bo zahtevala izterjave pomoči, če bi bilo to v nasprotju s splošnim načelom pravnega reda Skupnosti“.

(84) Utemeljitev gibraltarske vlade, da so negotovost obsega pravil državne pomoči in redkost ali novost, da Komisija ukrepa proti davčnim ukrepom, ki so po naravi eksteritorialni ali ne, ustvarila zakonita pričakovanja, je treba zavrniti. Samo v izjemnih okoliščinah se lahko prejemnik nezakonite pomoči izogne obvezi njenega povračila. Te okoliščine ocenijo nacionalni pravosodni organi za posamezne primere⁽³⁴⁾. Podobno kot objava Obvestila ni bila politična izjava Komisije niti ni bila, kot trdi Združeno kraljestvo, poostreitev uporabe pravil državne pomoči, tudi ni mogla ustvariti zakonitih pričakovanj⁽³⁵⁾. Prva uporaba pravila Pogodbe v posebni situaciji ne more ustvariti zakonitega pričakovanja v zvezi s preteklostjo. Različna davčna obravnava med rezidenčnimi in nerezidenčnimi podjetji je v nasprotju s trditvijo Združenega kraljestva igrala pomembno vlogo v prejšnjih odločitvah Komisije v zvezi z državno pomočjo⁽³⁶⁾.

(85) Obvestilo o zakonodaji kvalificiranih podjetij, poslano skupini Primarolo, je daleč od tega, da bi ustvarjalo zakonita pričakovanja, postavilo ukrep izključno v obseg obveznosti Komisije, omenjenih v odstavku J Kodeksa ravnanja za obdavčenje podjetij, da bi pregledali ali ponovno pregledali obstoječe davčne dogovore držav članic, z vsemi posledicami, ki jih prinašajo preiskave državne pomoči.

⁽³³⁾ Glej npr. primer C-169/95, Španija proti Komisiji, [1997] ECR I-135, odstavek 47.

⁽³⁴⁾ Glej npr. primere C-5/89, Komisija proti Nemčiji, ([1990] ECR I-3437), T-67/94, Ladbroke Racing proti Komisiji [1998] ECR II-1), T-459/93, Siemens proti Komisiji (ECR [1995] II-1675).

⁽³⁵⁾ Glej opombo 23.

⁽³⁶⁾ Glej npr. Odločbo Komisije 95/452/ES z dne 12. aprila 1995 o državni pomoči v obliki davčnih olajšav za posle v centru Trieste Financial Services & Insurance Centre v skladu s členom 3 italijanske zakonodaje št. 19 od 9. januarja 1991 dalje (UL L 264, 7.11.1995, str. 30, odstavek 10).

- (86) V zvezi z razvojem skupnega trga in z liberalizacijo pretoka kapitala in finančnih storitev je gibraltarska vlada podala samo splošne utemeljitve, ki ne morejo dokazati obstoja zakonitih pričakovanj. Komisija še zlasti ugotavlja, da ni bilo nobenega posebnega zaključka o tem, kako je razvoj skupnega trga ustvaril takšna pričakovanja, prav tako pa ni bilo nobene utemeljitve v zvezi z vplivom posebnih ukrepov liberalizacije. Jasno je tudi, da je obseg zakonodaje kvalificiranih podjetij širši kot so sektorji, na katere bi lahko vplivale omejitve pretoka kapitala in finančne storitve.
- (87) Gibraltarska vlada navaja za podporo svojega stališča primer Defrenne, češ da so zamude pred preiskavo režima kvalificiranih podjetij in po njej ustvarile zakonita pričakovanja. Vendar pa sta bili dejanska in pravna situacija v primeru Defrenne povsem drugačni. Komisija je zlasti s svojim odlaganjem ukrepanja proti kršitvam nekaterih držav članic, kljub lastnim preiskavam zadevnih kršitev in večkratnim opozorilom, da bo ukrepala, pripeljala države članice do tega, da so učvrstile svoje mnenje glede učinka člena 119 Pogodbe (zdaj člena 141). V nasprotju s tem pa režim kvalificiranih podjetij nikoli ni vzbujal pozornosti Komisije, tako da je le-ta začela šele ob sprejemu Kodeksa ravnanja za obdavčenje podjetij sistematično preiskovati davčne dogovore držav članic.
- (88) Podobno domnevne zamude v predhodni preiskavi ne morejo ustvariti zakonitih pričakovanj. Ker se Združeno kraljestvo ni držalo rokov, določenih v zahtevah po podatkih, je to prispevalo k zamudam, če so te dejansko obstajale. Predhodno preiskavo je prav tako treba upoštevati v širšem smislu nadaljnjih ukrepov Komisije pri sprejemu Kodeksa ravnanja za obdavčitev podjetij, v katerem je iskala podatke pri državah članicah v zvezi s približno 50 davčnimi ukrepi. Režim kvalificiranih podjetij je bil le eden od teh ukrepov. Komisija ni bila nedejavna med predhodno preiskavo, ampak je morala vzporedno s preučevanjem drugih ukrepov preiskovati tudi kvalificirana podjetja.
- (89) Del časa so namenili preiskavi zakonodaje izvzetih podjetij, na osnovi katere je bil po besedah gibraltarske vlade skorajda „dobesedno“ oblikovan režim kvalificiranih podjetij. V tem primeru se je gibraltarska vlada sama sklicevala na svoje trditve o izvzetih podjetjih (npr. zapis, ki ga je oddalo Združeno kraljestvo v pismu z dne 12. septembra 2000), ki pravijo, da veljajo pripombe o izvzetih podjetjih smiselno (*mutatis mutandis*) za kvalificirana podjetja. Kolikor je Komisiji znano, so organi oblasti Združenega kraljestva obveščali gibraltarsko vlado o vodenju preiskave. Gibraltarska vlada je imela na srečanju 19. oktobra 2000 priložnost razpravljati o preiskavi njenih eksteritorialnih davčnih režimov in se je v vseh njenih fazah tudi imela možnost pozanimati o njenem napredovanju, časovnih okvirih in o predvidenem izidu.
- (90) Morda je bilo nekaj dvomov glede koristnosti sprožitve postopka državne pomoči v zvezi z nekaterimi davčnimi ukrepi, dokler niso bili znani vplivi odpravljanja škodljivih ukrepov. To je delno povezano s tistimi obstoječimi ukrepi pomoči, za katere velja, da preiskava pomoči ne bi imela nobenega pomena, če bi te ukrepe povrnili v skladu s Kodeksom ravnanja za obdavčenje podjetij. Komisija je tudi sprejela stališče, da bi bilo v interesu enakovrednega obravnavanja bolje hkrati uvesti postopek na večjem številu ukrepov in večjem številu držav članic, kot pa da so sprejeli posamezni pristop.
- (91) V zvezi z zahtevo, da mora obstajati rok zastaranja, tak rok dejansko obstaja in je določen v členu 15 Pogodbe (ES) št. 659/1999. Izključuje povrnitev pomoči, prejete več kot 10 let pred prvim posredovanjem Komisije, v tem primeru 10 let pred pismom Komisije, poslanim 12. februarja 1999.
- (92) Komisija upošteva pripombe gibraltarske vlade o pomenu posebne zahteve Komisije po pripombah o povračilu pomoči. Zahteva je jasno izrazila dvome Komisije v zvezi z vprašanjem povračila, služila pa je tudi kot izrecen signal upravičencem, da obstaja možnost zahteve po povračilu in je le-ta načeloma njen logični rezultat, če se odkrije, da je ukrep nezakonita in nezdržljiva pomoč. Medtem ko je predsednik sodišča prve stopnje ugotovil, da „mora ta nenavadna zahteva na prvi pogled dovolj pomiriti morebitne skrbi upravičencev“, pa ni zaključil, da so bile skrbi pregnane⁽³⁷⁾. Če bi bil to ugotovil, bi bila Komisija postavljena v absurdno situacijo, v kateri bi neobičajne posledice iskanja pogledov na potek dejanj izključevale prav ta potek dejanj.
- (93) Podobno bi morebitni dvomi, ki bi jih javno izrekla Komisija v zvezi z obstoječo ali nezakonito naravo ukrepa pomoči, služili za poudarek, da je bilo odkritje nezakonite pomoči z vsemi njenimi posledicami jasna možnost.

⁽³⁷⁾ Združena primera T-195/01 R in T-207/01, Gibraltar proti Komisiji, odstavek 113.

- (94) Trditev, da bi zahteva po povračilu kršila načelo proporcionalnosti, je treba prav tako zavrniti. Sodišče je dosledno odločilo⁽³⁸⁾, da se povračilo nezakonito dodeljene državne pomoči z vidika ponovne vzpostavitve prejšnje situacije načeloma ne more obravnavati kot nesorazmerno.
- (95) Komisija zavrača trditev, da bi zahteva po povračilu nesorazmerno upravno obremenila gibraltarske oblasti. Po trditvah Združenega kraljestva je kvalificiranih podjetij približno 140. To je manj kot 10 % podjetij, vsako leto zavezanih obdavčitvi v Gibraltarju. Komisija v zvezi s tem, da plačuje večina, če že ne vsa kvalificirana podjetja, nekaj davka na dobiček, pa čeprav po nižji stopnji, in da so taka podjetja večinoma „fizično“ prisotna v Gibraltarju, zaključuje, da upravno breme ne bi bilo pretirano. Sodišče je v zvezi z omembo, da so preiskovalne pristojnosti gibraltarskega davčnega oddelka omejene, odločilo, da se nacionalne določbe ne morejo uveljavljati na tak način, ki bi povsem preprečeval povrnitev⁽³⁹⁾.
- (96) Gibraltarska vlada je poskušala z utemeljitvami, podobnimi tistim v uvodni navedbi (37) zgoraj, o posledicah, ki bi jih imelo povračilo za gibraltarsko gospodarstvo, preprečiti objavo odločitve o začetku postopka uradne preiskave⁽⁴⁰⁾. Posledice se niso uresničile. Povsem negotovo je, da bi se uresničile kot rezultat naloga o povračilu v tem primeru. Komisija ugotavlja, da so utemeljitve o vplivu povračila na gibraltarsko gospodarstvo vključevale tako režim kvalificiranih podjetij kot tudi režim izvzetih podjetij. Odkar je gibraltarska vlada posredovala pripombe, se je grožnja o povračilu zmanjšala do te mere, da je po razveljavitvi odločitve Komisije za začetek uradnega postopka preiskave o državni pomoči⁽⁴¹⁾, zdaj v preiskavi izvorna zakonodaja o izvzetih podjetjih iz leta 1967 kot obstoječa shema pomoči. V zvezi s to zakonodajo ne more biti nobenega naloga za povračilo, posledično pa bo zmanjšan tudi vpliv napovedi gibraltarske vlade, če se te sploh uresničijo. Komisija v nobenem primeru ne more dovoliti, da bi hipotetična ugibanja, kolikor je to mogoče, ovirala obnovitev konkurenčnega stanja, kakršno je bilo pred uvedbo nezakonitega ukrepa pomoči.
- (97) Komisija upošteva pripombe gibraltarske vlade, da nekatera kvalificirana podjetja niso davčno zavezana v Gibraltarju, da nekatera kvalificirana podjetja nimajo sredstev znotraj njihove zakonodaje, da so nekatera prenehala poslovati in da nekatera kvalificirana podjetja prejemajo pomoč, ki je pod pragom *de minimis*. Vendar pa taki premisleki ne morejo sami po sebi izključiti naloga o povračilu. Prav tako ne morejo oprostiti obveznosti oblasti držav članic, da z ustreznimi koraki v največjem mogočem obsegu uveljavijo nalog o povračilu, ker postanejo pomembni šele v smislu preučevanja posameznega primera. Komisija v tem smislu ugotavlja, da ugodnosti statusa kvalificiranega podjetja niso omejene na pomoč *de minimis*, prav tako pa niso omejene na podjetja, ki so davčni zavezanci v Gibraltarju ali ki nimajo sredstev znotraj zakonodajne oblasti Gibraltarja.
- (98) Komisija nima pripomb o dobri veri ali drugih pripomb v zvezi z gibraltarskimi oblastmi. Iz odločitve Sodišča⁽⁴²⁾ pa sledi, da mora sprememba razširiti obseg ukrepa in/ali povečati ugodnost, ki je na voljo, če se obstoječi ukrep pomoči spremeni, zato da bi postal nova pomoč zaradi spremembe ali da je sprememba sama nova pomoč.
- (99) Komisija v pričujočem primeru priznava odločitev Sodišča prve stopnje, da je treba gibraltarsko zakonodajo o izvzetih podjetjih iz leta 1967 obravnavati kot obstoječi ukrep pomoči⁽⁴³⁾. Komisija tudi ugotavlja, da je bila zakonodaja kvalificiranih podjetij oblikovana na osnovi zakonodaje izvzetih podjetij. Pogoji za uvrstitev mednje so zelo podobni. Bistvene spremembe so pri določanju letnega davka. Namesto da bi kvalificirana podjetja plačevala nizek, fiksen letni davek, plačujejo odstotek od svojega letnega prihodka. Iz tega sledi, da plačajo kvalificirana podjetja davek od dobička po višji stopnji kot izvzeta podjetja. Strožji režim kvalificiranih podjetij ponuja torej v primerjavi z režimom izvzetih podjetij manjše ugodnosti v smislu člena 87(1) Pogodbe. Komisija tudi ugotavlja, da bi v malo verjetnem primeru, da bi kvalificirano podjetje plačalo davek, ki bi bil nižji od fiksnega letnega davka ekvivalentnega izvzetega podjetja, razlika padla pod prag *de minimis*. Zakonodaja zagotavlja minimalno davčno stopnjo 0 % za kvalificirano podjetje, medtem ko izvzeta podjetja plačujejo fiksen letni davek med 225 in 300 GBP.

⁽³⁸⁾ Glej npr. združene primere C-278/92, C-279/92 in C-280/92, Španija proti Komisiji, [1994] ECR I-4103.

⁽³⁹⁾ Glej npr. primer C-24/95, Rheinland Pfalz proti Alcan, [1997] ECR I-1591.

⁽⁴⁰⁾ Združena primera T-195/01 R in T-207/01, Gibraltar proti Komisiji, odstavki 94-105.

⁽⁴¹⁾ Združena primera T-195/01 in T-207/01, odstavek 115.

⁽⁴²⁾ Združena primera T-195/01 in T-207/01, odstavek 111.

⁽⁴³⁾ Združena primera T-195/01 in T-207/01, odstavek 113.

- (100) Sodišče je dosledno odločilo, da se prizadeven poslovnež tedaj, ko lahko predvideva, da bo ukrep Skupnosti vplival na njegove interese, ne more zanesti na načelo zaščite zakonitih pričakovanj, če je ukrep sprejet⁽⁴⁴⁾. Zaradi podobnosti režimov izvzetih in kvalificiranih podjetij je težko vedeti, kako bi prizadeven delavec lahko pričakoval, da bo za oba režima veljal različen postopek državne pomoči. Razlike med režimoma, bolj kot sorodnost po obliki, odsevajo prakso gibraltarskih oblasti, ki zahtevajo od eksteritorialnih podjetij s fizično prisotnostjo v Gibraltarju, da plačujejo davek, pa čeprav po nizki stopnji. Zato je upravičeno domnevati, da bi lahko vesten poslovnež, ki deluje v dobri veri, zakonito verjel, da tudi s tem, ko se odloči za manj ugoden režim kvalificiranih podjetij namesto za javno pravni (v smislu državne pomoči obstoječi) režim izvzetih podjetij, tudi vstopi v režim, ki pravno ni vprašljiv. Zato Komisija zaključuje, da bi bil nalog za povračilo, v izjemnih okoliščinah tega primera, v nasprotju s splošnim načelom pravnega reda Skupnosti.

VIII. SKLEPI

- (101) Ugotovljeno je, da predstavlja režim gibraltarskih kvalificiranih podjetij državno pomoč v smislu člena 87(1) Pogodbe in da ne velja nobeno od odstopanj iz člena 87(2) ali (3). Ugotovljeno je tudi, da je Združeno kraljestvo nezakonito uvedlo zadevno shemo, ki krši člen 88(3) Pogodbe. Vendar pa so upravičenci sheme upravičeno zakonito pričakovali, da zakonitost sheme ni bila vprašljiva. Vračilo pomoči, dodeljene po zakonodaji kvalificiranih podjetij, se torej ne sme zahtevati –

SPREJELA NASLEDNJO ODLOČBO:

Člen 1

Državna pomoč, ki jo je uvedlo Združeno kraljestvo v okviru režima kvalificiranih podjetij, določena z gibraltarskim Odlokom o davku od dohodka (sprememba) z dne 14. julija 1983 in z gibraltarskimi Pravili o davku od dohodka (kvalificirana podjetja) z dne 22. septembra 1983, je nezdržljiva s skupnim trgov.

Člen 2

Združeno kraljestvo bo umaknilo shemo iz člena 1.

Člen 3

Združeno kraljestvo bo v dveh mesecih po obvestilu o tej odločbi obvestilo Komisijo o ukrepih, ki so jih sprejeli za upoštevanje te določbe.

Člen 4

Ta odločba je naslovljena na Združeno kraljestvo Velike Britanije in Severne Irske.

V Bruslju, 30. marca 2004

Za Komisijo
Mario MONTI
Član Komisije

⁽⁴⁴⁾ Glej npr. primer 265/85, Van den Bergh in Jurgens proti Komisiji, [1987] ECR, 1155, odstavek 44.